

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО КРЕДИТУ ПІД ЧАС КАРАНТИННИХ ЗАХОДІВ У КНР В 2020 РОЦІ

2020 рік вже став роком наймасштабніших карантинних заходів за всю історію людства. Карантин регулярно застосовується для профілактики інфекційних хвороб, починаючи з чуми. Сам термін «карантин» походить від французького *quarantaine* та італійського *quarantena*, що можна перекласти як «сорок днів» [1, с. 192.], саме такий строк у XIV столітті очікували кораблі для отримання права заходу в порт Венеції. При цьому, застосовуються різні моделі карантинних обмежень (навіть у межах ЄС). Аналіз ефективності різних моделей становить великий теоретичний і практичний інтерес та потребує детальних досліджень.

Єдиною країною, яка впритул наблизилась до подолання епідемії COVID-19 є Китайська Народна Республіка, з якої і почалося поширення цієї короно-вірусної інфекції. Уряд КНР вжив жорстких і, можна стверджувати, ефективних карантинних заходів: за повідомленнями китайської преси на 26 квітня 2020 року в місті Ухань, який став центром поширення пандемії, не залишилося жодного хворого на COVID-19 [2].

Новітні ІТ-технології значно вплинули на характер карантинних заходів майже у всіх країнах. Частина працівників отримала можливість працювати віддалено, студенти та школярі продовжують навчання з використанням сучасних комунікаційних технологій і т. і. Уряди різних країн використовують новітні технології для контролю за населенням. І чи найжорсткіший «цифровий» контроль за громадянами запровадив уряд КНР.

На нашу думку, під час контролю за дотриманням карантинного режиму уряд використовував технології, протестовані під час запровадження системи соціального кредиту. Оскільки ця система оцінки громадян та організацій за різними параметрами функціонує за допомогою інструментів масового спостереження і використовує технологію аналізу великих даних.

Реалізація цього проекту розпочалась 2014 року, а запрацювати на повну потужність вона має саме у 2020 році. Відповідно до плану, затвердженого Державною радою КНР 14 липня 2014 року [3], система соціального кредиту зосереджена на чотирьох напрямках:

- чесність у державних справах;
- комерційна цілісність;
- суспільна цілісність;
- судова достовірність.

Зазначимо, що у США та країнах ЄС, де кредитами користуються близько 70 % домогосподарств, з кінця 50-х – початку 60-х рр. активно використовується система кредитного скорингу (від англійського «score» – кількість балів). Скорингові системи ґрунтуються на аналізі кредитних історій тисяч людей: вважається, що існує кореляція між певними соціальними даними (сімейний стан, наявність дітей, рівень освіти) та добросовістю позичальника. У КНР, де лише 25 % домогосподарств користуються кредитами, вирішили значно розширити кількість даних для аналізу та автоматизувати їх збір і обробку.

Треба зауважити, що найбільше у пресі обговорюється «суспільна цілісність», через аналогії з антиутопією Джорджа Орвелла «1984» [4]. Зокрема, особа може бути оштрафована на певну кількість балів рейтингу за небажання поступитися місцем у громадському транспорті вагітній жінці або літній людині. Досягається це, в тому числі, за допомогою більше ніж 500 млн. камер відеоспостереження. Система впродовж 3 секунд здатна розпізнати обличчя майже усіх з 1,4 млрд. громадян КНР.

Як відомо, подібні технології використовуються, як правило, з міркувань безпеки і в багатьох інших країнах світу. У деяких країнах (ФРН, Великобританія) навіть передбачено кримінальну відповідальність за приховування обличчя під час масових акцій. Але жодна з країн світу не просунулась так далеко у сфері контролю за громадянами, як це зробила КНР. Якщо залишити за дужками всі міркування приватності, технології спостереження за допомогою розпізнавання облич, мобільних пристроїв та ін., протестовані в процесі формування системи соціального кредиту, дозволили уряду КНР відстежити пересування всіх хворих на COVID-19, осіб, які перебували поруч з ними, осіб, що повернулись з закордону, контролювати дотримання карантинних заходів тощо.

Така система може виявити свою ефективність, зокрема, для подолання руйнівного впливу на світову економіку карантинних заходів, враховуючи успішний досвід КНР у боротьбі з хворобою. А саме, замість карантину для переважної більшості населення, варто застосовувати ізоляцію лише для хворих і контактних. Таким шляхом, певною мірою, пішли Республіка Корея та Японія, де на першому етапі була порівняно невелика кількість хворих, що призвело до незначного збільшення їхньої кількості.

Таким чином, кількість померлих від пандемії COVID-19 та економічні втрати від заходів боротьби з цією інфекцією можуть стати аргументом на користь прихильників жорсткішого контролю у дискусії про громадянські права, як це було після терактів 11 вересня 2001 року в США.

Література:

1. Фасмер М. Карантин // Этимологический словарь русского языка. В 4 т. Том 2 / Перевод с нем. и дополнения О. Н. Трубачева. – 2-е изд., стер. – М.: Прогресс, 1986. – 672 с.
2. Urgent: Hospitalized COVID-19 cases in Wuhan drop to zero: official [Electronic resource] / Xinhuanet – Mode to access: http://www.xinhuanet.com/english/2020-04/26/c_139009420.htm
3. 2014—2020 [Electronic resource] / The State Council The People's Republic of China – Mode to access: http://www.gov.cn/zhengce/content/2014-06/27/content_8913.htm
4. China's New Tool for Social Control: A Credit Rating for Everything [Electronic resource] / The Washington Post – Mode to access: <https://www.wsj.com/articles/chinas-new-tool-for-social-control-a-credit-rating-for-everything-1480351590>